

לפני

12 ואני מבקש - על משמעות זו של הפעל אחר, בבנין ד', עי' דווי א',

9 ע"ב.

6 בדינר יש 24 קירט. על דרכי החישוב המוזרים בימים ההם עי' במבוא

עמ' .

10 חוב בעד שירותים - במקור: אגאל, עי' דווי א', 199

13 נתנאל ב"ר יפה ע"ל ח' 13 → *ד"ר יפה ע"ל ח' 13*
during the years 1088-1127
 14 יצחק ב"ר שמואל חתום על תעודות רבות מאד של ב"ר פססאס, עי' *and Tarbiz VI (1935) 75-78*

מאן, היהודים במצרים, ב' 232 - 233. (על החומר המובא שם אפשר להוסיף

כהנה וכהנה). שמו המלא יצחק בר שמואל הספרדי. מענין שהוא חתום בכתב

מונומנטלי כדרך שכותבים ספר תורה מהודר.

15 נסים בן נהראי הרב - הוא בנו של נהראי בן נסים "הרב הגדול"

המפורסם, עיין מאן, שם 245 - 248. פר מוראד מיכאל מירושלים מכין

לדפוס את חילופי המכתבים של שני האנשים האלה, שכ-160 מהם נמצאו באוצרות

הבנייה. גם נסים בן נהראי חתום בכתב שהוא כמעט מונומנטלי.

5 - 4

זכרון דברים על מושב נוסף במשפט יוסף לבדי - יקותיאל: חקירת הנחבע

בעניין הדברים שנשלחו עמו.

יום המישי 4 אייר 1409 לשטרות, שהוא 8 אפריל 1098.

מס' 4: חלק התחון של *ULC Add. 3421 v*

מס' 5: *Bodl. MS. Heb. d 66 (Cat. 2872), f. 64 v*

מס' 4 תואר לעיל. עמ' מס' 5: אותו נייר וכתב. אין זה מקרה נדיר,

ששני דפים מאותו כתב יד מן הגניזה הקהירית הגיעו לשתי ספרידות שונות.

המישה חדשים בדיוק עברו מאז מושב בית הדין הקודם בענין זה, לעיל

מס' 1-2. שני הצדדים חכו כנראה שיגיע משלוח הסחורות שלהם מעדן (עי'

מס' 2, עמ' ב, ש' 3 - 4). משלא הגיע חדשו המשפט.

"מושב" זה היה מוקדש כולו לסעיף הראשון בהכרעה יקותיאל: לבדים, עי' מס' 1, ש' 5 - 12. שם ע"ב, ש' 10 - 12³. הנהבע מוסיף כאן לפעמים פרטים שלא נחפרשו בשענות המובע, כגון מס' 5, ש' 2 - 3 על הגלימה הדביקית, שם, ש' 14, על הסודר המגרבני ושם, ש' 15 - 19 על "המשולש". אך בדרך כלל הוא מפתיע בשענותיו שאינן יודע ואינן זוכר, ואנו תמהים שאין הדיינים נוזפים בו על כך.

ואולם במס' 9, עמוד ב', ש' 10 - 11, נזכר שעוד ב 10 ביוני 1098 היו חשבונותיו של יוסף לבדי מונחים מתחת למלי אינדינו במחסנו של יקותיאל, אם כי הדבר לא פורט אלא בשימוש ההוא, יש להניח שהדיינים ידעו כבר בישיבה זו, שהחשבונותיו של יוסף לבדי לא היו אותה שעה תחת ידו.

הצדדים נראים כאן רחוקים יותר מישוב הסכסוך מ"מושב" הראשון. הטעם מובן. יחד עם הסחורות שהיו צריכות לבוא מעדן, ציפו גם לפירוש הפעולות המסחריות, שנעשו ע"י פקיד הסוחרים היהודי שם, עי' מס' 13 ו-14. משלא הגיעה אינפורמציה זו, היה בית דין צריך לברר הכל במקום ע"י גביית עדות מפורטת.

4 תרגום

- (1) בחמישי בשבת, שהוא ארבעה ימים בירח אייר שנת (2) אלף ארבע מאות ותשע למנין שאנו רגילים בו (3) בפסאט מצרים, שעל גילוס הנהר מושבה, כן היה: (4) בא אל בית הדין השיך אבו יעקוב מ יקותיאל הנזכר (5) בשימוש שלפני השימוש הזה ושאל את מ יוסף הנזכר (6) לעיל בשימוש גם כן על הבדים שמסר לו מ יקותיאל.
- (7) השיב: מהבדים שמסר לי מכרתי בדהלך ארבעים חתיכה, (8) כל חתיכה בחצי ורבע שמינית דינר טוב, והשאר מכרתי (9) בסכומים שנצטרפו בדיוק לששים דינר טובים. מהם מכרתי חמש (10) חתיכות, כל חתיכה בשני דינרים מאלכים, בנכוי ששית דינר בעד // מכס // וקירט (11) לפקיד הסוחרים. ושער (הדינרים) המאלכים בעדן עשרים ושניים לכל עשרה (דינרים) טובים.
- (12) שאל מ יקותיאל את מ יוסף בדבר מספר (חתיכות) הבר שקבלן.
- השיב: אין (13) אני זוכר את הכמות של מה שהיה נוסף על ארבעים חתיכה שהוזכרו מקודם.

אחר כך שאלו (14) בדבר שני הצאי החגורה שהיו בכלל הבר ובכמה

מכרם, השיב: אין

5

- (1) אני יודע בכמה מכרתי, אלא שתמורתם כלולה בסכום הששים דינר.
 וכן שאלו (2) על גלימה, שלפי דבריו היתה בכלל הבדים. השיב: לא מסר
 לי גלימה, אלא (3) מטפחת "דביקיה" שבאצתי ואני שמתי בה שוליים
 ומכרתי, (4) ותמורתה כלולה בסכום הששים דינר תמורת כלל הבדים. ושאלו
 על שני סודרי (5) המשי אשר אחד מהם ארום והאחר ירוק, בכמה מכרם.
 (6) השיב: אינני יודע, אך תמורתם כלולה בסכום הששים //דינר// תמורת
 הבדים. וכן שאלו (7) על שמונת סודרים בצבע של חגלה, השיב: תמורתם
 כלולה בתוך הששים דינר. ושאלו (8) על מטפחות בלתי מולבנות לבנות.
 השיב: אינני יודע אם היו או לא, כי (9) נעלם ממני הדבר, אך אם היו,
 הרי תמורתם כלולה בסכום הששים דינר. וכן שאלו (10) על חמישה סודרים
 חמציים בצבע עופרת. השיב: אינני יודע, אם היו ב (11) כלל הבדים או
 לא. אך אם היו, הרי תמורתם כלולה בסכום הששים דינר. (12) ושאלו על
 סודר רוסי סוסי. השיב: זה הנני יודע, שהיה (13) בכלל הבדים ומכרתי
 בשלושים דינרים //טובים// בקירט יותר או בקירט פחות (14) //ותמורתו
 כלולה בסכום הששים//. וכן שאלו על סודר עשוי מצמר הוצרת צפון אפריקה
 שלם ורחב. השיב: מכרתי (15) ותמורתו כלולה בסכום הששים. וכן שאלו
 בדבר חצי מעיל משולש. השיב: אין (16) אני יודע, שזה היה מעיל משולש,
 אלא חתיכה בד שהסחורה היתה עסופה בה, (עשויה) מ(מין) פרסי (?) עם
 ציורים (17) וגזורה. אני לקחתי ממנה חתיכה ועשיתי אותה בסנה לכיס של
 עור (18) ושאינני בעדן ובה עסופה מצנפת השייכת לי. והיה גם (19)
 סינור השווה לערך דהם כסף במשקע מצרים] וכן שאל אותו (20) על חצי
 מעל העיסוף.

ומה שהיה לפנינו כאבנו ותמננו, (21) שיהיה לזכות ולראיה. תלוי בין
 השיטין: "דינ" "וטובים". "ותמורתו כלול בסכום (22) הששים". והכל קיים
 וזה קיומו, ואין ללמוד מזה שחוק.

(23) יצחק ב"ר שמואל נ"ע } הלל ב"ר עלי ז"ל }

(24) אברהם ב"ר שמעיה החבר ללוא ניין שמעיה גאון נ"ע

8 בחצי ורבע ושמינית - על צורה זו של השבון (במקום $7/8$ של דינר

או 21 קירס) עי' במבוא עמ' .

10 - 11 מאלכי - כתיב זה של סופר בית הדין הקהירי אינו נכון.

המטבע שהיה עובר לסוחר בעיר עדן בימים ההם נקרא מלכי - "של המלך". על

ערכו של מטבע זה עיין להלן עמ' 75 - 76.

אין להניח ש"אין מלכין" הוא המלך המצרי. אף כי המילה "מלך" היא מלכין, אך המילה "אין" היא מלכין. 5

3 סבאעי - על משמעות מונח זה עי' במפתח המבוא.

12 סודר רוסי סוסי - לעיל מס' 1, ש' 8, בסדר הסוד: סוסי רוסי.

16 מ(מין) פרסי - במקור: מן פרסי, המרגום בספק.

עם ציורים - במקור: מטבע, בד שטבועים בו ציורים, דוגמות. לאותה

מלה יכולה להיגזר גם משמעות אחרת, כגון מבוסס בנפחים, עי' דווי, ב',

21 ב'. אך לפי המשך הדברים המרגום הראשון נראה יותר. אלא כתיב

17 גזורה - לשם עשיית בגד ממנה, אך עדיין לא הייתה חפורה בצורת

בגד. 1/10

כיס של עור - במקור: כנף גלוד: שק שהסוחר או הרועה שומר בו הפציו,

מבחוץ עשוי עור, כדי לשמור מפני רטיבות וכו' ומכפנים

עשוי בטנה כדי להגן על הכלים.

18 ובה עטופה מצנפת השייכת לי - במקור: פיה עמאמה לי מלפומה.

אפשר שהתואר "מלפומה" פירושו "עשוי כמו תפוח", כלומר המצנפת כרוכה בכריכות

רבות, עד שהיא מתרוממת מעל לראש כמו תפוח. עי' דווי, ב', 540.

20 עיסוף - במקור: לפאמה. המלה מציינת בדרך כלל תחבושה או חכריכים,

עי' דווי. עי' להלן מס' 14, ש' 42, "אלכרקה אלפאמה", תחיכת בד המשמשת

כעיסוף.

21 חלוי בין השיטין - בכל מסמך משפטי צריכים לציין את המילים

הכתובות בין השורות. המלים הנרמזות כתובות מעל השורות: מס' 5, ש' 6,

13 ו-14. הסופר לא ציין, שגם מלה "מכס" במס' 4, ש' 10 כתובה מעל השורה.

סיבת השמטה כזאת, במבוא עמ' .

22 ואין ללמוד ממה שמחוק - גם זו הערה מצויה בחתימת מסמכים משפטיים:

אזהרה לדיין שלא להתחשב במה שמחוק.

23-24 שלשה החותמים ידועים מן המסמכים הקודמים, הלל ב"ר עלי, שהוא

גם הסופר שכתב מכתב זה, ואברהם בן שמעיה ממס' 1-2, ויצחק ב"ר שמואל

ממס' 3.

6 - 7

סיום הקירית הנתבע יוסף לבדי.

יום שני, 8 אייר 1409, שהוא 12 אפריל 1098.

מס' 6 :

מס' 7 :

מס' 6 הוא המשך ישיר של מס' 5, אלא שבאותו כרך 66 הדף 64 הוא

כרוך באופן הפוך: עמוד ב' שם הוא עמ' א' (מס' 5), ועמ' א' הוא ב'

(כאן מס' 6). אותו נייר ואותו כתב כמו בקודם. בעמ' 65 ב' נמצאות

רק 8 שורות; יתר העמוד נשאר ריק.

זעיר

מושב בית דין זה התקיים רק ארבעה ימים אחרי הקודם, או ביהר דיוק

ממש בישיבה החוכפת של בית הדין, כי בדרך כלל ישבו הדיינים ביום שני

וחמישי, ~~ע"ב במבוא עמ'~~. במושב זה נסתיימה החקירה של הנתבע. צורת

החקירה היא שהנתבע מפנה שאלותיו אל השופט, והלה פונה אל הנתבע (מס' 6,

ש' 9, ו-16), אך בהמשך הדברים פונה התובע אל הנתבע באופן ישיר

(מס' 6, ש' 19; מס' 7, ש' 24).

הנושא הראשון של הדיון הוא המשלוח של לבנה רפואי, שהלק ממנו מכרו

יוסף לבדי בדהלך שבחוף המערבי הדרומי של ים סוף וחלק לקחו עמו אל הורו.

יקותיאל בעל דינו בלי ספק שמע מסוחרים אחרים, שיוסף לבדי החביא בתוכו

אלמוגים משלו, כנראה כדי לחסוך מכס בדהלך ובעדן. אך לבדי מסביר, שלא

היו לתובע שום נזקים מזה (מס' 6, ש' 3 - 15).

שנית, דורש יקותיאל דו"ח על ההוצאות שבשבילם נתן לו 20 דינר.

יוסף לבדי מוסר פרטים מדוקדקים, שהם בניגוד מפליא לכללות של תשובותיו

בישיבה הקודמת (ע"ל מס' 4 - 5). אני מניח שהפתקה, שעליה רשם דו"ח